

**O‘ZBEKISTON MILLIY IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA
BUYUK IPAK YO‘LINING AHAMIYATI**

Karimova Aziza Erkinovna

Toshkent amaliy fanlar universiteti, "Iqtisodiyot" fakulteti,

Toshkent Amaliy Fanlar Universiteti katta o'qituvchisi

aziza1777@gmail.com

Atajonov Umidjon Shamrat o'g'li

3-kurs Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar) yo'nalishi talabasi

**O‘ZBEKISTON MILLIY IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA
BUYUK IPAK YO‘LINING AHAMIYATI
ЗНАЧЕНИЕ ВЕЛИКОГО ШЕЛКОВОГО ПУТИ ДЛЯ РАЗВИТИЯ
НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА
THE SIGNIFICANCE OF THE GREAT SILK ROAD IN THE DEVELOPMENT
OF UZBEKISTAN'S NATIONAL ECONOMY**

Annotatsiya: Maqola, O'zbekiston milliy iqtisodiyotining rivojlanishida Buyuk Ipak Yo'li tarixiy savdo yo'lining ahamiyatini tahlil qiladi. Bu yo'l Markaziy Osiyo davlatlarining geografik joylashuvi tufayli xalqaro savdo, turizm, sarmoya jalb qilish va madaniyatlararo hamkorlik uchun keng imkoniyatlar yaratgan. "Bir makon, bir yo'l" tashabbusi doirasida amalga oshirilayotgan loyihalar O'zbekistonning eksportini oshirish, yangi bozorlarga kirish, iqtisodiy diversifikatsiya va texnologik taraqqiyotga yordam beradi. Ushbu savdo yo'li orqali O'zbekistonning global iqtisodiy va madaniy jarayonlarda faol ishtiroki hamda iqtisodiy barqarorligini ta'minlashdagi roli muhokama qilinadi. nechata so'zdan iborat

Kalit so'zlar: Buyuk Ipak Yo'li, O'zbekiston iqtisodiyoti, milliy iqtisodiyot rivoji, xalqaro savdo, turizm, sarmoya jalb qilish, madaniyatlararo hamkorlik, iqtisodiy diversifikatsiya, texnologik rivojlanish, "Bir makon, bir yo'l" tashabbusi.

Kirish

O'zbekiston Respublikasi, o'zining boy tarixiy va madaniy merosi, shuningdek, geostrategik joylashuvi bilan dunyoda alohida o'rin tutadi. Ushbu meros va geografik omillar mamlakatning iqtisodiy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi, ayniqsa, Buyuk Ipak Yo'li kabi qadimiy savdo yo'llarining ta'siri orqali. Buyuk Ipak Yo'li, tarix davomida dunyo tsivilizatsiyalarini bog'laydigan asosiy savdo va madaniyatlararo aloqa yo'lagi sifatida xizmat qilgan. Ushbu yo'l orqali amalga oshirilgan savdo-sotiq va madaniyatlararo almashinuvlar nafaqat mahalliy, balki global miqyosda ham iqtisodiy va madaniy taraqqiyotni rag'batlantirgan.

Zamonaviy davrda ham Buyuk Ipak Yo'li konsepsiyasi "Bir makon, bir yo'l" tashabbusi doirasida yangidan e'tiborga olinmoqda, bu esa O'zbekiston kabi markaziy osiyo davlatlar uchun yangi iqtisodiy imkoniyatlar eshigini ochmoqda. Ushbu tashabbus orqali O'zbekiston o'zining savdo, sarmoya, turizm va texnologik salohiyatini yanada rivojlantirish, shuningdek, xalqaro sahnada o'z mavqeini mustahkamlash imkoniyatiga ega.

Tarixiy meros va turizm rivoji - Buyuk Ipak Yo'li bo'ylab joylashgan Samarqand, Buxoro, Xiva kabi shaharlar o'zining boy tarixiy va madaniy merosi bilan mashhur. Ushbu shaharlar, Buyuk Ipak Yo'li tufayli yaratilgan tarixiy yodgorliklar bilan sayyohlar oqimini jalb etadi, bu esa turizm sohasini rivojlantirishga katta hissa qo'shadi. Turizm orqali keladigan daromadlar esa mahalliy iqtisodiyotning o'sishiga yordam beradi.

Savdo imkoniyatlarining kengayishi - Buyuk Ipak Yo'lining zamonaviy ko'rinishi - "Bir makon, bir yo'l" tashabbusi doirasida O'zbekiston o'zining geografik joylashuvi tufayli Yevropa, Osiyo va Yaqin Sharq bozorlariga chiqish imkoniyatlarini kengaytirishi mumkin. Bu esa eksport hajmini oshirish va yangi bozorlarga kirish imkoniyatlarini yaratadi.

Sarmoya jalb qilish - Tarixiy Ipak Yo'li marshruti bo'ylab amalga oshiriladigan loyihalar, xalqaro sarmoyadorlarni jalb etishda muhim ahamiyatga ega. Infrastruktura, transport, logistika va kommunikatsiya sohalariga kiritilgan sarmoyalar, mamlakatning iqtisodiy barqarorligini ta'minlashda asosiy rol o'ynaydi.

Iqtisodiy diversifikatsiya - Buyuk Ipak Yo'li orqali amalga oshiriladigan turli xil savdo-sotiq va sarmoya loyihalari, O'zbekiston iqtisodiyotining neft-gazga bog'liqligini kamaytirib, boshqa tarmoqlarni, jumladan, qishloq xo'jaligi, yengil sanoat va xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish imkonini beradi.

Madaniyatlararo va texnologik almashinuv - Buyuk Ipak Yo'li orqali amalga oshiriladigan madaniyatlararo aloqalar, ilmiy-texnikaviy hamkorlik va bilim almashinuvi O'zbekistonning texnologik salohiyatini oshirishga yordam beradi. Bu esa mamlakatning global iqtisodiy tizimda raqobatbardoshligini oshirish imkonini yaratadi.

Zamonaviy Ahamiyati - Bugungi kunda Buyuk Ipak Yo'li tarixiy meros sifatida qadrlanadi va uning yo'nalishlari turizmni rivojlantirish uchun ishlatilmoqda. Shuningdek, "Bir Makon, Bir Yo'l" tashabbusi kabi zamonaviy loyihalar ushbu qadimiy savdo yo'llarini zamonaviy iqtisodiyotga moslashtirishga urinishlar hisoblanadi.

Buyuk Ipak Yo'li o'zining tarixiy va iqtisodiy ahamiyati bilan nafaqat o'tmishda, balki bugungi kunda ham dunyo madaniyati va iqtisodiyotiga ta'sir ko'rsatib kelmoqda. Ushbu savdo yo'llari tufayli rivojlangan aloqalar va almashinuvlar dunyo xalqlarini yaqinlashtirish

"BIR MAKON, BIR YO'L"

"Bir makon - bir yo'l" tashabbusi (ingliz tilida "One Belt, One Road" yoki "Belt and Road Initiative", BRI) Xitoy tomonidan 2013-yilda ilgari surilgan xalqaro iqtisodiy hamkorlik va infratuzilma loyihalarining keng ko'lamli dasturidir. Bu tashabbus asosan ikki qismdan iborat: "Ipak Yo'li Iqtisodiy Kamar" va "21-asr Dengiz Ipak Yo'li". Ushbu dastur, Xitoyning dunyoning turli mamlakatlari bilan savdo, sarmoya, madaniyat va texnologiya sohalarida hamkorlikni kengaytirish maqsadida ishlab chiqilgan.

"Bir makon, bir yo'l" tashabbusining iqtisodiy va infrastruktura ta'siri

Infratuzilmani modernizatsiya qilish - O'zbekiston, "Bir makon, bir yo'l" doirasida amalga oshirilayotgan infratuzilma loyihalari orqali temir yo'l, avtomobil yo'llari va energetika tarmoqlarini modernizatsiya qilish imkoniyatiga ega. Bu yangilanishlar mamlakatning transport va logistika tizimini yaxshilaydi, bu esa o'z navbatida ichki va xalqaro savdo imkoniyatlarini kengaytiradi.

Xalqaro savdo imkoniyatlari - Yangilangan va kengaytirilgan transport tarmoqlari O'zbekistonning Markaziy Osiyo qo'shnilari va Yevropa, Yaqin Sharq hamda Janubiy Osiyo bozorlari bilan savdo aloqalarini mustahkamlashga yordam beradi. Bu o'zaro savdo hajmining oshishiga olib keladi va O'zbekiston mahsulotlarining yangi bozorlarga kirib borishini ta'minlaydi.

"Bir makon, bir yo'l" tashabbusining ijtimoiy va madaniy ta'siri

Madaniyatlararo almashinuv - "Bir makon, bir yo'l" loyihalari orqali turli mamlakatlar bilan madaniy va ilmiy almashinuvlar kuchayadi. Bu O'zbekiston uchun madaniy boyliklarini xalqaro darajada namoyish etish va turizmni rivojlantirish imkoniyatini beradi.

Ta'lim va texnologiya almashinuv - Xitoy va boshqa ishtirokchi davlatlar bilan o'rnatilgan aloqalar O'zbekiston oliy ta'lim muassasalari va ilmiy-tadqiqot markazlari uchun hamkorlik dasturlarini yaratish imkoniyatini taqdim etadi. Bu texnologik va ilmiy sohalarida bilim va tajribalar almashinuvini rag'batlantiradi.

"Bir makon, bir yo'l" tashabbusining siyosiy va xavfsizlik ta'siri

Xalqaro hamkorlik va diplomatiya - "Bir makon, bir yo'l" tashabbusi orqali O'zbekistonning xalqaro maydondagi mavqei mustahkamlanadi. Bu esa mamlakatning xalqaro siyosatdagi ta'sirini oshirish imkoniyatini beradi va ko'p qirrali tashqi siyosat yuritishga imkon yaratadi.

Xavfsizlik va barqarorli - Kengaytirilgan iqtisodiy va siyosiy hamkorliklar mintaqaviy barqarorlikni mustahkamlashga yordam beradi. Biroq, bu kabi loyihalar bilan bog'liq bo'lgan qarzidorlik va mamlakat ichidagi ijtimoiy-iqtisodiy ta'sirlarni boshqarish masalalari diqqat bilan ko'rib chiqilishi kerak.

Xulosa

Maqola O'zbekistonning milliy iqtisodiyotini rivojlantirishdagi Buyuk Ipak Yo'lining tarixiy va zamonaviy ahamiyatini tahlil qiladi. Ushbu yo'l, mamlakatning geografik joylashuvi va boy madaniy merosi orqali xalqaro savdo, turizm, sarmoya jalb qilish va madaniyatlararo hamkorlik imkoniyatlarini ta'minlaydi. Zamonaviy "Bir makon, bir yo'l" tashabbusi orqali O'zbekistonning eksport hajmi va iqtisodiy diversifikatsiyasi oshirilib, texnologik rivojlanishi rag'batlantirilgan. Shuningdek, Buyuk Ipak Yo'li orqali amalga oshirilgan tarixiy va zamonaviy loyihalar mamlakatning iqtisodiy barqarorligini ta'minlash va uning global iqtisodiy tizimdagi raqobatbardoshligini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

"Bir makon, bir yo'l" tashabbusi O'zbekiston uchun juda katta iqtisodiy va strategik imkoniyatlar yaratib beradi, lekin bu imkoniyatlardan samarali va oqilona foydalanish uchun mamlakatning ichki siyosat va strategiyalarini mukammal ishlab chiqish talab etiladi. Shuningdek, bu kabi global loyihalarning salbiy ta'sirlarini oldini olish uchun tegishli tadbirlar ko'rish zarur.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. **Karimov, I.** (2007). O'zbekiston XXI asr bo'sag'asida: Xavfsizlikka tahdidlar, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. Toshkent: O'zbekiston.
2. **Sodiqov, A.** (2011). Buyuk Ipak Yo'li va O'zbekiston. Toshkent: Fan va texnologiya.
3. **Ismoilov, R., Juraev, S.** (2016). O'zbekistonning geostrategik o'rni va iqtisodiy rivojlanish perspektivalari. Toshkent: Sharq.
4. **Abdurahmonov, K.** (2018). Markaziy Osiyo savdo yo'llari tarixi. Toshkent: Universitet nashriyoti.
5. **Mirziyoyev, S.** (2019). Yangi O'zbekiston Strategiyasi. Toshkent: O'zbekiston Milliy Nashriyoti.
6. **Nazarov, A.** (2013). Buyuk Ipak Yo'lining zamonaviy ko'rinishi va O'zbekiston. Toshkent: Bilim va taraqqiyot.
7. **To'raqulov, S.** (2015). O'zbekiston iqtisodiyoti: tarix va bugun. Toshkent: Iqtisod-Moliya.
8. **Raximov, T. A., Ziyamuhamedov, H.** (2012). O'zbekistonning turizm salohiyati va uning iqtisodiyotdagi o'rni. Toshkent: Turizm va sport.